

Document de ședință

A9-0277/2023

26.9.2023

RAPORT

referitor la Raportul Comisiei pe 2022 privind Muntenegru
(2022/2202(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Tonino Picula

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	20
INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA ÎN COMISIA COMPETENTĂ.....	21
VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL ÎN COMISIA COMPETENTĂ.....	22

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la Raportul Comisiei pe 2022 privind Muntenegru (2022/2202(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Acordul de stabilizare și de asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Muntenegru, pe de altă parte¹, care a intrat în vigoare la 1 mai 2010,
- având în vedere cererea de aderare la Uniunea Europeană depusă de Muntenegru la 15 decembrie 2008,
- având în vedere cea de a cincea reuniune a Conferinței de aderare cu Muntenegru la nivel de supleanți din 30 iunie 2020 de la Bruxelles, în cadrul căreia au fost deschise negocierile referitoare la ultimul capitol examinat, și anume capitolul 8 privind politica în domeniul concurenței,
- având în vedere avizul Comisiei din 9 noiembrie 2010 privind cererea Muntenegrului de aderare la Uniunea Europeană (COM(2010)0670), decizia Consiliului European din 16-17 decembrie 2010 de a acorda Muntenegrului statutul de țară candidată și decizia Consiliului European din 29 iunie 2012 de a începe negocierile de aderare la UE cu Muntenegru,
- având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1529 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 septembrie 2021 de instituire a Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III)²,
- având în vedere concluziile Președinției în urma reuniunii Consiliului European de la Salonic din 19-20 iunie 2003,
- având în vedere declarațiile pronunțate la summiturile UE-Balcanii de Vest desfășurate la 17 mai 2018 la Sofia, la 6 mai 2020 la Zagreb, la 6 octombrie 2021 la Brdo pri Kranju și la 6 decembrie 2022 la Tirana,
- având în vedere Procesul de la Berlin, lansat la 28 august 2014,
- având în vedere comunicarea Comisiei din 5 februarie 2020 intitulată „Consolidarea procesului de aderare – O perspectivă credibilă de aderare la UE pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0057),

¹ [JO L 108, 29.4.2010, p. 3.](#)

² [JO L 330, 20.9.2021, p. 1.](#)

- având în vedere comunicarea Comisiei din 29 aprilie 2020 intitulată „Sprijinirea Balcanilor de Vest pentru combaterea COVID-19 și redresarea post-pandemică” (COM(2020)0315),
- având în vedere comunicarea Comisiei din 6 octombrie 2020 intitulată „Un plan economic și de investiții pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0641),
- având în vedere Declarația de la Sofia privind Agenda verde pentru Balcanii de Vest, semnată de Muntenegru la 10 noiembrie 2020,
- având în vedere comunicarea Comisiei din 19 octombrie 2021 intitulată „Comunicarea din 2021 privind politica de extindere a UE” (COM(2021)0644), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2021 privind Muntenegru” (SWD(2021)0293),
- având în vedere evaluările generale și de țară ale Comisiei din iulie 2021 privind programul de reforme economice din Muntenegru și concluziile comune ale dialogului economic și financiar dintre UE și Balcanii de Vest și Turcia adoptate de către Consiliu la 12 iulie 2021,
- având în vedere reuniunile din 22 iunie 2021 și 13 decembrie 2021 ale Conferinței interguvernamentale de aderare UE-Muntenegru,
- având în vedere cea de a 11-a reuniune a Consiliului de stabilizare și de asociere UE-Muntenegru, desfășurată la 14 iulie 2022 la Podgorica,
- având în vedere declarația și recomandările adoptate în urma celei de-a 20-a reuniuni a Comisiei parlamentare de stabilizare și de asociere UE-Muntenegru, care a avut loc la 2 decembrie 2021,
- având în vedere aderarea Muntenegrului la NATO la 5 iunie 2017,
- având în vedere Raportul special nr. 01/2022 al Curții de Conturi Europene: Sprijinul UE pentru supremația legii în Balcanii de Vest: în pofida eforturilor, persistă probleme fundamentale,
- având în vedere discursul președintei Comisiei, Von der Leyen, la Forumul GLOBSEC 2023 de la Bratislava din 23 mai 2023,
- având în vedere că statutul de parte contractantă la Tratatul de instituire a Comunității Energiei pe care Muntenegru îl are de la 1 ianuarie 2007,
- având în vedere recomandarea sa din 19 iunie 2020 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind Balcanii de Vest, în urma summitului din 2020³,

³ [JOC 362, 8.9.2021, p. 129.](#)

- având în vedere rezoluția sa din 15 decembrie 2021 referitoare la cooperarea în lupta împotriva crimei organizate în Balcanii de Vest⁴,
 - având în vedere recomandarea sa din 23 noiembrie 2022 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind noua strategie de extindere a UE⁵,
 - având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Muntenegru,
 - având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A9-0277/2023),
- A. întrucât extinderea este cel mai eficace instrument de politică externă al UE, care stimulează și încurajează reformele fundamentale, inclusiv în domenii precum supremația legii, democrația, drepturile fundamentale și libertatea de exprimare, precum și o investiție geopolitică strategică și orientată spre viitor în pace, stabilitate, democrație și securitate pe întregul continent, în special având în vedere războiul de agresiune între Rusia și Ucraina, care a demonstrat că oprirea procesului de extindere vine cu un cost strategic masiv, putând submina securitatea și stabilitatea în Europa;
- B. întrucât succesul politicii de extindere a scăzut considerabil în ultimii ani pentru că nu a existat din partea unor lideri politici din țările implicate în procesul de aderare o voință politică reală de a promova reforme fundamentale și pentru că UE nu și-a îndeplinit la timp unele din promisiunile făcute; întrucât acest lucru a creat și un teren propice în regiunea Balcanilor de Vest pentru actori externi răuvoitori, în principal Rusia și China;
- C. întrucât noul impuls în favoarea extinderii dat de realitatea geopolitică modificată și de cererile de aderare la UE depuse de unele țări din Parteneriatul estic au determinat Uniunea să accelereze acțiunile menite să răspundă cererilor, care se lasă de mult așteptate, ale țărilor din Balcanii de Vest; întrucât viitorul țărilor din Balcanii de Vest este în UE;
- D. întrucât liderii politici din statele membre ale UE, precum și din țările implicate în procesul de aderare, trebuie să dea dovadă de un atașament real față de cauza extinderii, în raport cu criteriile de la Copenhaga, luând măsuri concrete și făcând progrese pentru a revigora întregul proces, asigurându-i continuitatea, coerența, credibilitatea și impactul;
- E. întrucât fiecare țară implicată în procesul de aderare este evaluată pe baza propriilor merite; întrucât îndeplinirea criteriilor de extindere, concretizarea reformelor necesare, în special în domeniul „valorilor fundamentale”, aderarea la principiile democrației, statului de drept, drepturilor omului și bunei guvernanțe, alinierea la politica externă și de securitate comună a UE, precum și alinierea legislativă determină calendarul și viteza procesului de aderare;

⁴ [JOC 251, 30.6.2022, p. 87.](#)

⁵ [JOC 167, 11.5.2023, p. 105.](#)

- F. întrucât UE și-a reiterat acordul total și fără rezerve față de perspectiva Muntenegrului de aderare la UE; întrucât aproape 80 % dintre cetățenii muntenegreni sprijină o viitoare aderare la UE;
- G. întrucât Muntenegru a luat cel mai mare avans în procesul de aderare la UE, deschizând toate cele 33 de capitole examinate ale acquis-ului UE și închizând provizoriu trei dintre ele; întrucât integrarea Muntenegrului în UE este vitală pentru stabilitatea și prosperitatea întregii Europe de Sud-Est;
- H. întrucât Muntenegru a acceptat să adopte treptat obiectivele și politicile Uniunii Europene pe parcursul procesului de negociere;
- I. întrucât Muntenegru este în continuare o țară candidată la aderarea la UE și un aliat al NATO, întrucât Muntenegru este aliniat total cu politica externă și de securitate comună a UE;
- J. întrucât UE continuă să fie cel mai mare partener comercial și cel mai mare furnizor de investiții și asistență financiară pentru Muntenegru prin IPA III, Planul economic și de investiții pentru Balcanii de Vest, Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVDCI) – „Europa globală” și asistența macrofinanciară;
- K. întrucât Muntenegru întâmpină probleme generate de ingerințe străine răuvoitoare și de campanii de dezinformare, inclusiv din Rusia;

Angajamentul pentru aderarea la UE

1. felicită Muntenegrul, pornit de mult timp pe drumul integrării în UE, care se bucură de mare popularitate în sânul populației; își reafirmă sprijinul pentru Muntenegru în această privință; subliniază că progresul și ritmul general al negocierilor depinde de atingerea bornelor de etapă privind statul de drept; observă că toate cele 33 de capitole examinate au fost deschise, dar regretă că în ultimii șase ani niciunul nu a fost închis, ceea ce a încetinit progresul Muntenegrului, afectându-i negativ palmaresul și statutul de țară din Balcanii de Vest cu cel mai mare avans în cursa aderării la UE;
2. reafirmă că ritmul procesului de extindere depinde în continuare de capacitatea fiecărei țări de a îndeplini criteriile de aderare, dar și de angajamentul liderilor politici din Balcanii de Vest și din UE; regretă, în acest sens, toate amânările repetate și reticența manifestată de elita politică muntenegreană aflată la guvernare de a face progrese în negocierile cu UE;
3. regretă că gradul mare de polarizare și tensiunile politice aprinse, incapacitatea de a ajunge la un consens pe teme de interes național și lipsa unui dialog între partide au blocat progresele pe calea reformelor impuse de UE și au târât Muntenegrul într-o criză politică și instituțională profundă; constată că, în consecință, procesul de aderare a Muntenegrului la UE s-a împotmolit, irosindu-se o mare șansă de a face progrese însemnate;
4. ia act de rezultatele înregistrate la alegerile prezidențiale din martie și aprilie 2023 și la alegerile parlamentare anticipate din iunie 2023; își exprimă convingerea fermă că

Muntelegru are nevoie de un guvern proeuropean stabil și de o majoritate orientată către UE; încurajează formarea unui guvern nou, stabil și proeuropean, capabil și dornic să continue pe calea aderării la UE cât mai curând posibil; încurajează președintele, noul parlament și guvernul să se focalizeze pe principalele reforme necesare pentru ca țara să facă pași spre integrarea în UE, să le implementeze bine și prompt, să evite agravarea polarizării politice și să înceteze retorica și expresiile incendiare în discuțiile politice; rămâne pregătit să coopereze cu toți actorii politici pentru a sprijini Muntelegrul să își mențină traiectoria strategică;

5. roagă toate autoritățile muntelegrene să colaboreze pentru viitorul european al țării, transmițând astfel un mesaj clar cetățenilor muntelegreni, și în această privință să scoată în evidență răspicat relațiile strânse ale Muntelegrului cu UE în comunicările lor; subliniază nevoia urgentă de stabilitate politică, angajament și implicare credibilă în eforturile de a ajunge la un consens pentru a despotmoli procesul de reformă pentru aderarea la UE, îndeosebi reformele urgente în domeniul statului de drept; subliniază că trebuie respectate în permanență procesele, normele și standardele democratice;
6. se bucură că Muntelegrul a acceptat metodologia revizuită de extindere și invită Muntelegru să își intensifice eforturile pentru a îndeplini bornele de etapă restante de la capitolele 23 și 24 și, ulterior, pentru a închide capitole pe baza unor progrese măsurabile și a unor rezultate palpabile;
7. felicită Muntelegrul pentru alinierea totală și neîntreruptă a la politica externă și de securitate comună a UE, inclusiv la toate sancțiunile adoptate în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, și pentru sprijinul manifestat la nivelul Organizației Națiunilor Unite în favoarea unei ordini internaționale bazate pe norme; încurajează viitorul guvern să nu se abată de la această linie;
8. are cuvinte de laudă pentru sprijinul material și umanitar acordat de Muntelegru Ucrainei, în valoare de peste 10 de milioane EUR, precum și pentru mecanismul de protecție temporară, care acordă persoanelor care fug din Ucraina dreptul de a rămâne în Muntelegru timp de un an; reamintește că Muntelegru se numără printre țările din Balcanii de Vest care găzduiesc cel mai mare număr de resortisanți ucraineni; își exprimă totuși îngrijorarea că un număr tot mai mare de cetățeni ruși, inclusiv oligarhi, își stabilesc reședința în capitala și regiunea de coastă a Muntelegrului; îndeamnă autoritățile muntelegrene să vegheze ca Muntelegru să nu devină un loc de refugiu pentru entități și persoane care doresc să fenteze sancțiunile;
9. salută implicarea activă a Muntelegrului în misiunile și operațiunile aferente politicii de securitate și apărare comune a UE, de exemplu Operațiunea navală Atalanta a Uniunii Europene, în misiunile NATO și în alte misiuni internaționale și multilaterale; recunoaște alianța strategică a Muntelegrului cu UE și condamnă orice încercare a autorităților competente de a pune la îndoială justețea deciziei de a face parte din NATO;
10. rămâne profund îngrijorat de ingerințele străine răuvoitoare, de eforturile de destabilizare, de amenințările hibride și de campaniile de dezinformare duse de forțe străine în Muntelegru, care descriu UE ca fiind un partener neserios și neimplicat și deviază Muntelegru de la traiectoria sa europeană, acțiuni subversive care vin mai ales

din Rusia, China și Serbia; condamnă eforturile Rusiei de a exploata tensiunile interetnice din Muntenegru pentru a alimenta conflictele, a diviza comunitățile și de a răspândi informații înșelătoare în încercarea de a destabiliza întreaga regiune a Balcanilor de Vest; observă că instituțiile religioase pot fi folosite ca instrument de influență externă și condamnă cu fermitate orice ingerință necuvenită a Bisericii Ortodoxe sârbe în această privință, inclusiv încercările sale de a promova dezinformările venite din partea Rusiei;

11. invită Muntenegru să depună eforturi semnificative și sistemice pentru a identifica și a demonta aparatul de dezinformare și subliniază că libertatea și independența mass-mediei, relatările de calitate și cunoștințele mediatică sunt arme foarte importante în lupta pentru combaterea dezinformării; condamnă atacul cibernetic de proporții nemaiîntâlnite din august 2022 împotriva infrastructurii digitale a Muntenegrului, dar și atacurile din trecut ca răspuns la aderarea Muntenegrului la NATO în 2017; îndeamnă Muntenegru să acționeze pentru a-și întări reziliența în acest domeniu, în strânsă cooperare cu UE, inclusiv prin instrumente de securitate cibernetică finanțate de UE, ca proiectul de reacție rapidă la urgențe de securitate cibernetică pentru Albania, Muntenegru și Macedonia de Nord, dar și cu NATO; se bucură că Muntenegru este interesat să coopereze cu UE prin Planul de acțiune pentru democrația europeană; lansează îndemnul de a adopta strategia pentru contracararea amenințărilor hibride și planul de acțiune aferent, în acord cu documente strategice ale UE, inclusiv cu politica UE de apărare în domeniul cibernetic din 2022; invită Comisia să acorde sprijin financiar și tehnic adecvat în acest sens;
12. invită Comisia, Serviciul European de Acțiune Externă și Delegația UE în Muntenegru să își intensifice eforturile de promovare a acțiunilor UE în această țară și să ducă o campanie de comunicare activă și eficientă despre importanța și beneficiile unui parteneriat strâns între Muntenegru și UE, inclusiv despre proiectele finanțate de UE și viitorul european al Muntenegrului; invită SEAE să extindă acțiunile de monitorizare derulate de StratCom, concentrându-se pe riscurile transfrontaliere de dezinformare care au ca țintă țările din Balcanii de Vest și vecinii lor; subliniază beneficiile colaborării cu experți locali și regionali din sectorul privat și din societatea civilă pentru a genera reacții fundamentate în combaterea dezinformării și pentru a identifica evoluții îngrijorătoare într-un stadiu incipient;
13. relevă că trebuie respectate întru totul Codul de conduită al membrilor Comisiei și obligațiile Comisiei în temeiul tratatelor;
14. încurajează Muntenegru să se implice din nou în cooperarea parlamentară prin intermediul Comisiei parlamentare de stabilizare și de asociere (CPSA); regretă că reuniunea CPSA UE-Muntenegru din decembrie 2022 a fost anulată pentru că Muntenegru nu a dat curs avizului Comisiei de la Veneția legat de decizia controversată de a adopta Legea privind modificările aduse Legii privind statutul Președintelui;

Democrația și statul de drept

15. regretă decizia parlamentului Muntenegrului de a adopta, în decembrie 2022, legea controversată privind modificările aduse Legii privind statutul Președintelui, care a pus la grea încercare respectarea constituționalității și a statului de drept, cu toate că și

Comisia de la Veneția printr-un aviz urgent și UE s-au opus adoptării sale; felicită Curtea Constituțională, care a lansat o procedură de examinare a constituționalității acestei legi și de curând a adoptat în unanimitate decizia de a revoca Legea privind modificările aduse Legii privind Președintele; subliniază că este important să se urmeze recomandările Comisiei de la Veneția în aspecte legate de dispozițiile legale și de situația generală a statului de drept din țară;

16. regretă polarizarea extremă, lipsa dialogului, neîncrederea și boicoturile politice din parlamentul muntenegrean, care au afectat grav procesul legislativ; invită ramura legislativă și cea executivă să coopereze mai mult și de bună credință, inclusiv în ce privește procesul de aderare; își dorește ca instituțiile de stat muntenegrene să funcționeze și să se coordoneze între ele mai bine pentru a obține stabilitate politică și a progrese substanțiale în reforme cheie cerute de UE, mai cu seamă reforme electorale și judiciare, și în lupta împotriva criminalității organizate și a corupției;
17. îndeamnă autoritățile muntenegrene să implementeze și să adopte măsurile necesare pentru a consolida independența, integritatea, eficiența, responsabilitatea și profesionalismul sistemului judiciar și a combate orice formă de ingerință politică în sistemul judiciar, în acord cu principiile statului de drept și cu standardele democratice;
18. salută numirea a trei noi judecători la Curtea Constituțională, considerând-o un pas spre rezolvarea crizei constituționale; regretă faptul că Curtea Constituțională nu mai poate întruni cvorumul din septembrie 2022; invită noul parlament să finalizeze cu prioritate absolută numirile judiciare, în special procurorul general, propus de Consiliul Magistraturii în mai 2023, și trei membri ai Consiliului Superior al Magistraturii;
19. regretă că reforma cadrelor electoral, juridic și instituțional bate pasul pe loc, întâlnindu-se încă multe lacune și formulări ambigue care le subminează eficiența și se cer rezolvate, inclusiv, dar nu numai, transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor lor electorale, utilizarea abuzivă a fondurilor de stat, folosirea instituțiilor de către partidele aflate la guvernare pentru câștiguri politice și preocupări legate de corectitudinea datelor din registrul alegătorilor; cere să se dea curs recomandărilor restante ale Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, aceasta și cu scopul de a reforma întreaga legislație electorală în ton cu standardele europene; observă că Comisia Electorală de Stat (CES) s-a pus pe treabă, începând să-și sporească transparența și să dea curs recomandărilor; încurajează autoritățile să vegheze ca CES să facă și mai multe progrese la capitolul integritate, imparțialitate și răspundere pentru ca populația să capete mai multă încredere; îndeamnă Muntenegru să continue cercetările în așa-numitul „scandal al plicului”, un caz de presupusă fraudă electorală, prin măsuri politice și judiciare credibile, independente și eficiente;
20. solicită din nou ca alegerile locale să aibă loc în aceeași zi; consideră îmbucurător că alegerile din 14 municipalități au avut loc în aceeași zi, în octombrie 2022; constată totuși că Curtea Constituțională a Muntenegrului a considerat neconstituționale modificările aduse Legii privind autonomia locală; cere să se pună la punct un cadru legislativ solid în acest sens, cu un accent deosebit pe reprezentarea echilibrată a femeilor și bărbaților în rândul reprezentanților aleși, punând un număr egal de

candidați femei pe listele electorale, și pe îmbunătățirea și impunerea respectării normelor interne existente în acest sens;

21. ia act de faptul că alegerile prezidențiale și parlamentare din 2023 au fost competitive și, în general, bine gestionate și că candidații au avut posibilitatea de a desfășura campanii în mod liber și s-au bucurat de șanse egale de a se adresa alegătorilor; regretă totuși că înregistrarea candidaților nu a asigurat șanse egale pentru toți și că tot nu s-au rezolvat vechile probleme cu cadrul juridic și reglementările privind finanțarea campaniilor; este preocupat de vulnerabilitatea mass-mediei la influențe interne și externe în relatările sale despre campania electorală și de acuzațiile de utilizare abuzivă a resurselor de stat în perioada preelectorală; remarcă prezența la vot mai mică decât oricând la alegerile parlamentare, de 56,4 %;
22. îndeamnă Muntenegru să pună la lucru justiția penală, care să dea un răspuns credibil și incisiv la cazurile de corupție; remarcă schimbările în bine la capitolul prevenirea corupției și tendința pozitivă înregistrată în munca Agenției pentru prevenirea corupției și încurajează Agenția să progreseze și mai mult la capitolul integritate, imparțialitate și răspundere pentru a-și face mai bine treaba și a se bucura de mai mare încredere publică; invită autoritățile să adopte rapid o strategie națională coordonată pentru a combate corupția la nivel înalt și criminalitatea organizată, în concordanță cu recomandările Grupului de state împotriva corupției și cu standardele UE, și să promoveze o abordare integrată față de prevenirea și reprimarea corupției; invită autoritățile să incrimineze îmbogățirea ilicită;
23. observă cu mare îngrijorare acțiunile infracționale grave interne și internaționale ale organizațiilor de crimă organizată din Muntenegru cunoscute sub denumirea de „clanuri” și solicită o anchetă completă care să cerceteze presupusa lor legătură cu clasa politică muntenegreană;
24. ia act de eforturile depuse în lupta împotriva criminalității organizate, concretizate prin modificări legislative și arestarea unor persoane-cheie; ia act de acuzațiile grave aduse unor persoane de prim rang din sistemul judiciar; ia act de numărul tot mai mare de condamnări definitive, dar rămâne preocupat de durata lungă a proceselor și de amânările frecvente; invită autoritățile muntenegrene să dinamizeze anchetele penale, să mărească numărul de experți în acest domeniu, să asigure o mai bună cooperare și monitorizare în sistemul de justiție penală și să dea verdictele cu promptitudine, respectând în același timp dreptul la un proces echitabil, independent și imparțial și protejând drepturile acuzaților; solicită o mai mare aliniere la acquis-ul UE privind confiscarea activelor;
25. salută eforturile pozitive depuse în domeniul comerțului ilicit, cu referire precisă la contrabanda cu țigări; ia act de noile măsuri anunțate de guvern în iulie 2022, care interzic depozitarea tutunului în orașul Bar; relevă încă o dată cât este de important să se ia noi măsuri de combatere a contrabandei cu țigări în această țară, în special în zona liberă a portului Bar;
26. îndeamnă Muntenegru să elaboreze o strategie cuprinzătoare de combatere a traficului de persoane și de protejare a victimelor, asigurând o cooperare strânsă cu partenerii regionali și internaționali. felicită Muntenegru pentru cooperarea continuă cu agențiile

UE de asigurare a respectării legii, precum Europol și Eurojust, și remarcă importanța acestei cooperări, deoarece va ajuta Muntenegru să combată criminalitatea transfrontalieră, inclusiv traficul de arme, droguri și ființe umane, și să lupte contra terorismului și extremismului;

27. salută adoptarea noii strategii 2022-2026 pentru reforma administrației publice, dar regretă că implementarea sa bate pasul pe loc; este în continuare preocupat că au scăzut exigențele la capitolul recrutare pe bază de merit, competență și independență a funcționarilor publici și că au plecat funcționari cu expertiză în procesul de aderare la UE; îndeamnă Muntenegru să remedieze cu succes aceste deficiențe, să optimizeze administrația de stat, să impună responsabilitatea managerială și să asigure transparența; subliniază cât este de important ca recrutările la toate nivelurile administrației publice să se facă pe bază de merite și competențe și să se depolitizeze serviciul public; rămâne preocupat de cazurile de abuz în serviciu;
28. apreciază că s-a ținut cea de-a doua Adunare a cetățenilor din Muntenegru și că participanții săi au făcut ulterior o vizită la Parlamentul European;

Libertățile fundamentale și drepturile omului

29. încurajează Muntenegru să își intensifice eforturile de a combate discursurile de incitare la ură și hărțuirea online, care afectează disproporționat femeile și apărătorii drepturilor omului, dar și relatările pătinoare cu tentă politică și influența străină în mass-media muntenegreană; îndeamnă politicienii și personalitățile publice să denunțe vehement orice mesaj care încearcă să polarizeze societatea și să știrbească încrederea în mass-media și normele democratice fundamentale; reamintește că incidentele de incitare la ură împotriva minorităților etnice și sexuale, ca incidentele homofobe împotriva persoanelor LGBTIQ+, reprezintă un motiv serios de îngrijorare; constată, în plus, că la capitolul libertate de exprimare se înaintează cu pași mici;
30. se arată îngrijorat de polarizarea politică profundă din peisajul mediatic, de faptul că instituția publică de radiodifuziune (Radioteleviziunea din Muntenegru – RTCG) nu este independentă și, în special, de faptul că au loc tot mai multe campanii de dezinformare externe și interne cu impact negativ asupra proceselor democratice; constată cu îngrijorare că apariția unui număr mai mare de concurenți pe piața regională a mass-mediei pune presiune pe piața mass-mediei locale; subliniază că independența și libertatea mass-mediei sunt elemente-cheie necesare pentru o democrație puternică; invită organismele de reglementare a mass-mediei și toate părțile interesate să promoveze și să sprijine inițiativele care încurajează relatarea echilibrată și imparțială și reprezentarea diferitelor perspective, dar și jurnalismul de investigație, pentru a atenua impactul polarizării politice;
31. în acest sens, observă că a fost elaborată strategia de dezvoltare a RTCG pentru perioada 2023-2027, care recunoaște rolul vital al RTCG de sursă principală de informații; invită toate autoritățile să se abțină de la orice acțiune administrativă, legislativă sau politică care ar pune în pericol independența editorială, instituțională sau financiară a postului public de radiodifuziune; se arată preocupat de alegerea directorului general al RTCG, care a încălcat o hotărâre judecătorească definitivă;

32. recunoaște eforturile depuse pentru a finaliza Strategia Muntenegrului pentru mass-media pe perioada 2022-2026 și insistă că mass-media și societatea civilă trebuie cooptate la revizuirea legislației privind mass-media, în ton cu standardele UE; îndeamnă Muntenegru să adopte în sfârșit un nou set de legi privind mass-media, și anume o lege privind mass-media, o lege privind mass-media publică și o lege privind serviciile mass-media audiovizuale;
33. se bucură că s-au luat unele măsuri pozitive, ca introducerea unor sancțiuni mai aspre pentru atacuri și amenințări la adresa jurnaliștilor și înființarea comisiei ad-hoc pentru monitorizarea violenței împotriva mass-mediei și cere imperativ să i se reînnoiască mandatul; cu toate acestea, reafirmă că trebuie să se dea curs efectiv constatărilor și recomandărilor acestei comisii; solicită o mai mare transparență în privința dosarelor clasificate referitoare la atacuri împotriva jurnalistelor; îndeamnă Muntenegru să răspundă cu măsuri juridice mai eficiente la amenințările și violența împotriva jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-mediei, fără să omită cazurile anterioare, și îndeamnă autoritățile să se abțină de la orice atacuri verbale sau presiuni politice necuvenite asupra mass-mediei și jurnaliștilor independenți; subliniază necesitatea de a reface ancheta privind asasinarea jurnalistului Duško Jovanović și de a colabora cu experți străini pentru a cerceta cazul sub toate aspectele și a-l rezolva cu succes;
34. îndeamnă Muntenegru să organizeze mult așteptatul recensământ al populației și al locuințelor până la sfârșitul acestui an, în conformitate cu standardele UE și internaționale; se așteaptă ca acesta să se desfășoare într-un mod deschis și transparent, fără nicio ingerință politică, urmând ca toate minoritățile naționale recunoscute să fie numărate corect, fără teamă de intimidare sau persecuții;
35. admiră identitatea multietnică a țării și face un apel la o mai bună promovare și respectare a tuturor limbilor, a patrimoniului cultural și a tradițiilor comunităților locale și ale minorităților naționale; regretă că polarizarea și divizarea societății s-au intensificat; ține să remarce necesitatea de a proteja drepturile tuturor minorităților naționale, cu tot cu drepturile lor politice, sociale și economice, și pledează pentru introducerea și aplicarea unor cadre instituționale și juridice mai stricte în acest sens, inclusiv o nouă lege împotriva discriminării; solicită autorităților, în acest context, să combată discriminarea intersecțională cu care se confruntă minoritățile, printr-o abordare instituțională sistemică și eficace;
36. invită Muntenegru să își intensifice eforturile de a garanta folosirea nediscriminatorie a limbilor minorităților în educație și în spațiul mediatic dedicat din organele mass-media centrale și locale; subliniază cât este de important ca minoritățile naționale să fie reprezentate proporțional în mass-media, sistemul judiciar, forțele de ordine și instituțiile publice; subliniază necesitatea de a proteja toate drepturile politice ale minorităților naționale;
37. regretă că grupurile cele mai vulnerabile din societate (inclusiv romii și egiptenii balcanici, persoanele cu dizabilități și, persoanele LGBTIQ+) sunt tot mai des ținta discriminării, discursurilor de incitare la ură și infraționilor motivate de ură; invită Muntenegru să înăsprească măsurile de combatere a discursurilor de incitare la ură, a excluziunii sociale și a discriminării și să înlesnească accesul grupurilor vulnerabile la

- justiție, locuri de muncă, locuințe și asistență medicală; în acest sens, reamintește că trebuie pusă în practică integral și efectiv Strategia 2021-2025 pentru incluziunea romilor și a egiptenilor balcanici; regretă intensificarea violenței și a discursurilor de incitare la ură împotriva persoanelor LGBTIQ + și invită Muntenegru să adopte legislație în domeniu pentru a le ocroti pe deplin drepturile, inclusiv să pună în aplicare sub toate aspectele Legea privind parteneriatul între persoane de același sex;
38. cere să se respecte identitatea multiethnică a Golfului Kotor; subliniază că perspectiva europeană a Muntenegrului este strâns împletită cu protecția minorităților și a patrimoniului lor cultural; invită autoritățile muntenege să cultive natura multiethnică a statului, inclusiv tradiția și patrimoniul cultural ale comunității croate din Golful Kotor; consideră o veste bună că la ultimele alegeri a fost ales un reprezentant al minorității croate în Parlamentul Muntenegrului;
39. este preocupat de tendințe precum creșterea numărului de femei ucise, misoginia exprimată pe față, violența pe criterii de gen și violența împotriva copiilor; este în continuare preocupat de sexismul care vizează femeile din politică și din viața publică și regretă că din cauza violențelor îndreptate contra lor, femeile ezită să se implice în viața politică; este preocupat de scăderea numărului de femei în rândul membrilor Parlamentului;
40. îndeamnă Muntenegru să pună în aplicare standardele Convenției de la Istanbul, să lanseze campanii de conștientizare în rândul publicului și să vegheze ca asemenea infracțiuni să fie cercetate cum se cuvine și autorii lor să fie puși sub urmărire; invită Muntenegru să elimine toate formele de discriminare, să încerce să elimine comportamentele discriminatorii adânc înrădăcinate în societate, să înlesnească accesul la justiție și să asigure o mai bună tratare a cazurilor și respectarea mai strictă a drepturilor în acțiunile de violență domestică și să amelioreze prevenirea și ocrotirea de violența domestică și sistemele de sprijin pentru victime; invită Muntenegru să instituie mecanisme de monitorizare periodică pentru a vedea cât de bine funcționează sistemele de justiție familială pentru victimele abuzurilor domestice și să introducă mecanisme de monitorizare pentru a evalua impactul politicilor și procedurilor de justiție familială asupra grupurilor marginalizate de femei;
41. este îngrijorat că nu se fac progrese și că există conflicte de interese în procesul de elaborare a amendamentelor la Legea privind protecția împotriva violenței domestice; reține că procurorul general, care este suspectat că a comis acte de violență domestică, a fost delegat de Parchetul Național să facă parte din grupul de lucru al Ministerului Justiției care se ocupă de elaborarea amendamentelor la lege;
42. regretă că se țin lanț actele de discriminare față de persoanele cu dizabilități; regretă că legile naționale din Muntenegru nu sunt pe aceeași linie cu Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități; propune să se aplice efectiv strategiile de eliminare a lacunelor care împiedică respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în toate sectoarele și politicile, inclusiv asistența medicală, piața muncii și procedurile administrative și judiciare; consideră îmbucurător că se pregătește o reformă sistemului național de stabilire a persoanelor cu dizabilități; subliniază că este nevoie urgent de o strategie de dezinstituționalizare;

43. ia act cu îngrijorare de semnarea Acordului fundamental cu Biserica Ortodoxă Sârbă, criticată de societatea civilă și subiect de dezacorduri politice pentru că nu s-au ținut consultări incluzive și nu s-a derulat transparent; este preocupat de încercările Bisericii Ortodoxe din țări precum Serbia și Muntenegru de a promova Rusia ca fiind o protectoare a așa-ziselor valori familiale tradiționale și de a fortifica relațiile dintre stat și biserică;
44. subliniază rolul-cheie al organizațiilor societății civile în democrațiile funcționale; invită autoritățile muntenegrene să implice mai mult societatea civilă, împreună cu experți independenți și cu părțile interesate de la nivel local, în elaborarea legislației esențiale, în special a reformelor legate de agenda de reforme pentru a fi pe placul UE și, în general, de procesul de aderare, intensificând cooperarea și mecanismele de consultare între organismele de stat și organizațiile societății civile (OSC); constată că au fost stabilite norme de finanțare pentru OSC, însă doar un număr limitat de ministere au lansat cereri de propuneri pentru a acorda granturi unor astfel de organizații; observă cu îngrijorare că unele OSC-uri se lansează în acțiuni reprobabile; invită autoritățile muntenegrene să vegheze ca OSC-urile să funcționeze în acord cu standardele democratice și cu valorile UE; în acest context, constată că transparența deplină față de finanțarea OSC-urilor ar face mult să crească transparența în general; consideră regretabile atacurile verbale ale funcționarilor de stat împotriva OSC-urilor;
45. invită Muntenegru să dea curs de urgență și integral recomandărilor din evaluarea periodică universală (EPU) din 2018 și recomandărilor făcute de Comitetul contra torturii și de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante din 2022, cu scopul de a combate climatul de impunitate din această țară; în acest context, îndeamnă Muntenegru să interzică termenele de prescripție pentru infracțiunile de tortură și alte forme de rele tratamente și să modifice definiția torturii în conformitate cu Convenția ONU împotriva torturii; invită autoritățile să asigure anchetarea promptă și eficace a cazurilor de violență și tortură comise de poliție împotriva deținuților și să se asigure că făptașii sunt aduși în fața justiției; cere ca cei care au săvârșit acte de tortură să fie imediat suspendați din funcție până la terminarea anchetei și să primească sancțiuni proporționale cu gravitatea faptelor dacă sunt găsiți vinovați;
46. ia act de semnarea unui acord lărgit între UE și Muntenegru privind cooperarea operațională la gestionarea frontierelor cu Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), care a intrat în vigoare provizoriu la 1 iulie 2023; încurajează să se extindă cooperarea dintre Muntenegru și Frontex pentru a consolida gestionarea frontierelor, a sprijini procedurile de azil, a combate introducerea ilegală de imigranți și a fluidiza readmisia;

Reconcilierea, cooperarea regională și relațiile de bună vecinătate

47. atestă participarea activă a Muntenegrului la cooperarea regională și subliniază cât este important să se ia în discuție provocările comune și să se promoveze relațiile de bună vecinătate și stabilitatea și dezvoltarea regională; felicită Muntenegru pentru că respectă drepturile minorităților și își asumă un rol pozitiv în relațiile regionale și îl

- încurajează să își intensifice eforturile de reconciliere și să caute soluții la disputele din trecut;
48. subliniază importanța unei cooperări economice incluzive, acceptabilă pentru toate cele șase țări din Balcanii de Vest, cooperare derulată în condiții de egalitate și care promovează o aderare mai profundă la normele UE și la acquis; reamintește atitudinea sa ezitantă față de inițiativa „Open Balkan” și reține participarea Muntenegrului la summiturile din iunie și septembrie în calitate de observator;
 49. salută acordurile recente sub egida Procesului de la Berlin referitoare la libera circulație pe baza cărților de identitate, la recunoașterea calificărilor din învățământul superior și la recunoașterea calificărilor profesionale ale medicilor, stomatologilor și arhitecților; solicită să fie puse în aplicare rapid și se bucură că au fost ratificate de guvernul muntenegrean; reliefează cât este de important să se valorifice la maximum inițiativele regionale și interguvernamentale existente, îndeosebi Inițiativa adriatico-ionică, Inițiativa Central Europeană, Strategia UE pentru regiunea adriatico-ionică și Procesul de la Berlin și să se creeze sinergii între ele;
 50. îndeamnă Muntenegrul să își intensifice eforturile de a identifica, ancheta și pedepsi crimele de război și glorificarea acestora, precum și să lămurească situația persoanelor dispărute; invită Muntenegrul să ancheteze proactiv toate acuzațiile de crime de război și să deslușească aspectele legate de responsabilitatea în caz de ordin direct, complicitate și incitare; în acest context, pledează pentru o cooperare regională eficientă în anchetarea și urmărirea penală a persoanelor puse sub acuzare pentru crime de război; felicită Muntenegrul pentru cooperarea continuă în cadrul procesului Declarației de la Sarajevo; îndeamnă autoritățile să reexamineze cazurile vechi pentru care s-a dispus neînceperea urmăririi penale în conformitate cu dreptul internațional umanitar sau cu dreptul intern, și să vegheze ca toate victimele și membrii familiilor acestora să obțină despăgubiri și/sau compensații administrative pentru suferințele îndurate; regretă că aceștia întâmpină încă multe probleme care îi împiedică să se integreze în societate și să ducă o viață liniștită;
 51. este îngrijorat că parlamentul muntenegrean dizolvat a adoptat Legea privind protecția veteranilor și a persoanelor cu dizabilități, care prevede selectiv categoria de „victime civile ale războiului” și dreptul acestora la compensație financiară, deși legea nu a intrat încă în vigoare;
 52. invită Muntenegrul să respecte pe deplin dispozițiile privind succesiunea după fosta Republică Socialistă Federativă Iugoslavia, în special pe cele legate de activele militare;
 53. roagă Muntenegru și vecinii săi să ia măsuri concrete pentru a soluționa vechile litigii bilaterale într-un mod constructiv și în spiritul unei bune vecinătăți, inclusiv chestiunile nesoluționate de demarcare a frontierelor cu Serbia și Croația cât mai curând posibil în timpul procesului de aderare; încurajează promovarea inițiativelor transfrontaliere, inclusiv a programului de cooperare transfrontalieră între Serbia și Muntenegru, cofinanțat de UE;
 54. își reiterează apelul de a se deschide arhivele care privesc fostele republici ale Iugoslaviei și de a se permite accesul la dosarele fostelor Servicii Secrete Iugoslave și

ale Serviciului Secret al Armatei Poporului Iugoslav pentru a cerceta în întregime și a remedia crimele din epoca comunistă;

Reformele socioeconomice

55. ia act cu satisfacție de excedentul bugetar raportat pentru primul trimestru al anului 2023 și de creșterea economică preconizată pentru 2024; salută reducerea ratei inflației, dar constată că aceasta rămâne una dintre cele mai ridicate din Europa;
56. încurajează Muntenegrul să își adapteze strategia de creștere economică pentru a stimula productivitatea și capitalul uman și pentru a-și accelera convergența cu UE, după cum a recomandat Banca Mondială și pentru ca toată lumea să aibă de câștigat, inclusiv grupurile marginalizate și vulnerabile; reafirmă că trebuie majorate investițiile publice în sistemul de învățământ pentru o dezvoltare socială și economică durabilă;
57. observă scăderea datoriei publice a Muntenegrului, dar rămâne preocupat de vulnerabilitățile legate de nivelul datoriei; invită Muntenegru să ia măsuri suplimentare în direcția sustenabilității finanțelor publice și să elaboreze măsuri de reducere a economiei informale;
58. invită Muntenegrul să își înăsprească politicile economice fiscale pentru a-și alinia nivelurile datoriei publice la obiectivul stabilit de Pactul de stabilitate și de creștere al UE, având grijă să nu depășească 60 % din PIB; îndeamnă Muntenegrul să își consolideze mecanismul de verificare a investițiilor străine pentru a spori securitatea economică, a preveni interferențele politice și a rezolva problemele legate de proasta guvernanță; subliniază că este important să își mărească sustenabilitatea exporturilor prin reducerea dependenței excesive de industriile extractive, ca extragerea de minereu de cupru și aluminiu brut;
59. observă că a crescut datoria publică a Muntenegrului față de instituțiile financiare și întreprinderile străine, putând fi folosită ca instrument de influențare a deciziilor sale de politică externă, mai ales a celor legate de China; constată că China este tot mai interesată să investească în Balcanii de Vest și în proiecte de infrastructură de transport din Muntenegru, înscrise în inițiativa sa „O centură, un drum”; ia act cu îngrijorare de semnarea unui memorandum de înțelegere cu un consorțiu chinez pentru a construi o autostradă care să lege Budva și Tivat, ținând seama de datoriile din trecut ale Muntenegrului față de China, mai precis suma de 1 miliard USD folosită pentru a construi autostrada Bar-Boljare; face un apel la autorități să reducă dependența economică de China și apreciază eforturile recente făcute pentru a reduce aceste vulnerabilități fiscale; invită Muntenegru să apeleze în continuare la Planul economic și de investiții pentru Balcanii de Vest și la inițiativa „Global Gateway” a UE pentru a găsi alternative mai ecologice și mai transparente de finanțare a proiectelor de infrastructură;
60. invită autoritățile muntenege să ia noi măsuri pentru a implementa servicii digitale pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii, să acorde prioritate dezvoltării serviciilor electronice tranzacționale și să implementeze strategia de digitalizare în sistemul de învățământ; recunoaște importanța investițiilor în educație și formare profesională pentru a combate șomajul în rândul tinerilor și a promova creșterea economică și coeziunea socială în Muntenegru;

61. salută decizia Muntenegrului de a pune capăt, la 31 decembrie 2022, programului prin care li se acordă cetățenie investitorilor; constată că între 2019 și 2022 peste 70 % din pașapoartele de acest tip eliberate au fost acordate unor cetățeni ai Federației Ruse; invită autoritățile să revizuiască deciziile anterioare, mai ales având în vedere războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; subliniază riscurile pe care astfel de sisteme le pot prezenta în materie de securitate, corupție și spălare de bani; subliniază, în plus, necesitatea de a se alinia și mai mult la politica UE în domeniul vizelor;
62. încurajează Muntenegru să utilizeze în mod optim fondurile UE disponibile prin IPA III și Planul economic și de investiții pentru Balcanii de Vest, inclusiv Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest, Garanția pentru tineret în Balcanii de Vest și programul Erasmus+; subliniază că, în conformitate cu condiționalitatea IPA III, finanțarea trebuie să fie modulată sau suspendată în cazul unui regres semnificativ sau al unei lipse persistente de progrese în ceea ce privește elementele fundamentale;
63. invită UE și țările din Balcanii de Vest să stabilească un cadru de cooperare efectivă cu Parchetul European (EPPO); invită Comisia să ia măsurile juridice și politice necesare pentru a extinde jurisdicția Parchetului European la fondurile UE dedicate Muntenegrului ca țară candidată; încurajează țările din Balcanii de Vest să încheie rapid acorduri de lucru bilaterale cu EPPO pentru a facilita cooperarea strânsă și urmărirea penală a cazurilor de utilizare abuzivă a fondurilor UE, inclusiv prin detașarea unor ofițeri naționali de legătură la EPPO;
64. își reiterează apelul adresat Comisiei de a pune în practică recomandările din Raportul special nr. 01/2022 al Curții de Conturi Europene și de a-și adapta astfel investițiile legate de statul de drept în Balcanii de Vest, inclusiv în Muntenegru;

Energie, mediu, biodiversitate, dezvoltare sustenabilă și conectivitate

65. felicită Comisia pentru pachetul de sprijin în domeniul energetic acordat țărilor din Balcanii de Vest și subliniază că este extrem de important să se desemneze fonduri din pachetul de sprijin de urgență pentru a atenua efectele crizei energetice și pentru a sprijini tranziția Muntenegrului către o economie eficientă energetic și bazată pe energie din surse regenerabile, în conformitate cu planul REpowerEU;
66. salută lansarea pieței energiei electrice pentru ziua următoare pe bursa muntenegreană a energiei, ceea ce face ca piața să devină mai lichidă și mai transparentă și aduce beneficii atât consumatorilor, cât și producătorilor, asigurând prețuri convenabile, o aprovizionare cu energie electrică mai sigură și mai fiabilă și o mai mare integrare a surselor regenerabile de energie; invită Muntenegru să se integreze mai bine pe piețele energetice ale statelor membre ale UE și să impulsioneze adoptarea unor măsuri de eficiență energetică, facilitând, totodată, consumul de energie din surse regenerabile pentru a abandona combustibilii fosili;
67. Invită Muntenegru să își accelereze tranziția la surse de energie sustenabile, în conformitate cu Acordul de la Paris și cu obiectivele de decarbonizare ale UE; subliniază că toate proiectele noi în domeniul energiei din surse regenerabile trebuie să respecte acquis-ul UE privind concesiunile, ajutoarele de stat și mediul; face un apel la autorități să grăbească procesul de întocmire a Planului general de amenajare a

teritoriului, care ar trebui elaborat punând mai presus de orice interesul public într-un mod transparent și să se aplice tuturor proiectelor energetice noi; subliniază necesitatea de a se transpune și pune în aplicare cu succes pachetul revizuit „Energie curată pentru toți europenii”; se arată foarte îngrijorat de modificările introduse în Legea privind emisiile industriale, care stabilește un precedent periculos, permițând centralei termice pe bază de cărbune Pljevlja să continue să funcționeze mai mult de doi ani, în ciuda procedurii de încălcare a obligațiilor pe care Secretariatul Comunității Energiei a lansat-o pentru că se încalcă Directiva privind instalațiile mari de ardere adoptată în temeiul Tratatului de instituire a Comunității Energiei; invită Muntenegrul să remedieze fără întârziere această situație; remarcă începerea lucrărilor pentru reconstrucția ecologică a centralei, în valoare de 70 milioane EUR;

68. reține că Muntenegrul a semnat un memorandum de înțelegere cu SUA și că simultan avansează lucrările de instalare a unui terminal GNL în portul Bar; se așteaptă ca Muntenegrul să acționeze pentru a-și diversifica aprovizionarea cu energie și a-și întări securitatea energetică;
69. invită Muntenegrul să accelereze elaborarea și adoptarea unui plan național coerent și credibil privind energia și clima, în ton cu cadrul UE privind politica în domeniul climei și energiei; încurajează Muntenegrul să adopte amendamente la Legea privind protecția de efectele negative ale schimbărilor climatice; invită Muntenegrul să îmbunătățească practicile de gestionare a deșeurilor și să protejeze calitatea apei;
70. subliniază importanța investițiilor Muntenegrului în infrastructură pentru a respecta standardele UE din Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului și dispozițiile privind achizițiile publice și ajutoarele de stat ale UE; regretă profund deteriorarea rezervației Biosfera bazinului hidrografic al râului Tara și a parcului național Durmitor, aflat în patrimoniul UNESCO, legată de construirea autostrăzii Bar-Boljare; își reiterează apelul adresat Muntenegrului de a introduce măsuri de revitalizare a albiei râului și a monitoriza atent impactul pe care îl are construirea infrastructurii de transport asupra mediului;
71. cere din nou Muntenegrului să ia măsuri urgente pentru a conserva efectiv zonele protejate și îl încurajează să identifice și alte potențiale situri Natura 2000; subliniază necesitatea de a asigura respectarea Directivei privind habitatele și a Directivei-cadru privind apa atunci când face noi investiții care ar putea afecta siturile potențiale Natura 2000 sau Emerald, inclusiv lacul Skadar, Sinjajevina, Komarnica și altele, sau care ar putea duce la o deteriorare a stării corpurilor de apă; împărtășește profunda preocupare exprimată de cetățenii muntenegreni și de activiștii civici că canionul de pe râul Komarnica ar putea fi devastat ireversibil prin construirea unui baraj pentru o centrală hidroelectrică și roagă autoritățile să facă o analiză detaliată a raportului costuri-beneficii pentru a vedea viabilitatea proiectului și alternativele existente;
72. încurajează Muntenegrul să intensifice acțiunile de reformă instituțională și legislativă privind vânatoarea și pescuitul, acordând o atenție deosebită zonelor protejate și speciilor protejate; în acest context, îndeamnă autoritățile muntenegrene să aplice sancțiuni eficiente, disuasive și proporționale pentru toate infracțiunile împotriva mediului și să eradică corupția din acest sector;

73. salută acordul de la summitul de la Tirana privind reducerea costurilor de roaming între UE și Balcanii de Vest de la 1 octombrie 2023, în vederea eliminării lor complete după această dată; salută acordul din 3 mai dintre 38 de operatori de telecomunicații din UE și din Balcanii de Vest, care reduce costurile la roamingul de date; invită autoritățile, actorii privați și toate părțile interesate să faciliteze realizarea obiectivelor convenite pentru a obține o reducere substanțială a tarifelor de roaming pentru transferul de date;

o

o o

74. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Președintelui Consiliului European, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, precum și Președintelui, Guvernului și Parlamentului Republicii Muntenegru.

EXPUNERE DE MOTIVE

Angajamentul de lungă durată al Muntenegrului de a adera în viitor la UE se bazează pe un sprijin public de neclintit. Cu toate acestea, în ultimii ani, progresele înregistrate pe calea principalelor reforme impuse de UE au fost blocate de tensiunile politice aprinse și de pozițiile polarizate, care au culminat cu o criză politică și instituțională profundă în țară. Acum, este important ca autoritățile să ducă rapid la bun sfârșit formarea într-un spirit pro-UE și să se angajeze într-un dialog constructiv pentru a face progrese însemnate pe calea aderării Muntenegrului la UE. În special, aceasta înseamnă progrese la capitolul reformele-cheie, și anume în domeniul statului de drept, pentru a se apropia de închiderea unor noi capitole de negociere.

**INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA
ÎN COMISIA COMPETENTĂ**

Data adoptării	20.9.2023
Rezultatul votului final	+: 51 -: 3 0: 3
Membri titulari prezenți la votul final	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Membri supleanți prezenți la votul final	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Membri supleanți [articolul 209 alineatul (7)] prezenți la votul final	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL ÎN COMISIA COMPETENTĂ

51	+
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtzos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

3	-
ID	Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis

3	0
The Left	Giorgos Georgiou, Manu Pineda, Mick Wallace

Legenda simbolurilor utilizate:

- + : pentru
- : împotriva
- 0 : abțineri